

ऑग्रोमेट अँडवायझरी बुलेटीन

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, ऐएमएफयु,

कृषी हवामानशास्त्र विभाग

कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५

ई-मेल : amfupune@gmail.com

फोन : ०२०-२९५१६२६४

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दि. ३०/०१/२०२६

जिल्हा : जळगाव

हवामान अंदाज :

हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामानाचा अंदाज (३०/०१/२०२६ ते ०३/०२/२०२६)				
दिनांक	31	1	2	3	4
पाऊस (मिमी)	0	0	0	5	2
कमाल तापमान (अं. से.)	28	29	29	30	29
किमान तापमान (अं. से.)	14	13	15	17	16
ढग स्थिती (आकाश)	4	4	1	6	3
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	92	86	84	86	88
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	70	66	65	64	65
वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	9	10	3	3	6
वाऱ्याची दिशा (अंश)	78	100	104	50	50

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला

पीक	पीक अवस्था	कृषि विषयक सल्ला
हवामान सारांश/ इशारा		भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक ३०, ३१ जानेवारी, २०२६ व ०१ फेब्रुवारी, २०२६ रोजी हवामान ढगाळ व थंड राहण्याची शक्यता असून दिनांक ०२ व ०३ फेब्रुवारी, २०२६ रोजी तुरळक ठिकाणी हलक्या स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे.
विस्तारित श्रेणी अंदाज (ईआरएफएस)		विस्तारित श्रेणी अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मध्य महाराष्ट्र विभागात (धुळे, नंदुरबार, जळगाव, नाशिक, अहमदनगर, पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर, कोल्हापूर) दिनांक २५ ते ३१ जानेवारी, २०२६ दरम्यान - पावसाचे प्रमाण सरासरी पेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे. - कमाल तापमान सरासरी पेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे. - किमान तापमान सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे.
सामान्य सल्ला		- पावसाची शक्यता असल्याने काढणी केलेल्या पिकाची सुरक्षित ठिकाणी साठवण करावी. - किमान तापमान कमी राहण्याची शक्यता असल्याने वागेस/ पिकास रात्रीच्या वेळी पाणी पुरवठा करावा. - पिकाचे कीड व रोगासंदर्भात नियमित सर्वेक्षण करून , जर प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळीच्या वर असल्यास, विविध योग्य त्या उपाययोजना कराव्यात. - कीटकनाशक आणि तणनाशकाची फवारणी करताना वेगवेगळी करावी. - कोणत्याही पिकावर कोणतेही कीटकनाशक, बुरशीनाशक किंवा तणनाशक फवारताना , त्या पिकाकरिता त्या रासायनिक औषधाचा लेबल क्लेम असल्याची खात्री करूनच वापर करावा. - भाजीपाला पीके जसे वांगी, भेंडी, गवार इ. लागवडीनंतर रसशोषक किडींच्या जैविक नियंत्रणासाठी पीकाच्या अवस्थेनुसार पिवळे चिकट सापळे, सापळा पीके, जैविक बुरशीनाशके (मेटारायझीयम, ट्रायकोग्रामा, व्हर्टीसिलीयम इ.) यांचा वापर करावा आवश्यकता असल्यास रासायनिक कीड आणि बुरशीनाशकाचा वापर करावा. - हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला व हवामान नाचा पूर्वानुमाना करिता मेघदुत मोबाईल ॲपचा वापर करावा. - मेघगर्जना व विजेच्या पूर्वानुमानाकरिता दामिनी मोबाईल ॲपचा वापर करावा. - कृषिविषयक माहितीसाठी, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठाच्या कृषिदर्शनीचा एक संदर्भ ग्रंथ म्हणून उपयोग करावा.
गहू	फुलोरा अवस्था	गरजेनुसार व जमिनीच्या मगदुराप्रमाणे गहू पिकास पाणी द्यावे. सध्याच्या ढगाळ हवामानामुळे मावा किडीच्या नियंत्रणासाठी मेटारायझीयम ॲनिसोप्ली ५० ग्रॅम किंवा बिब्लेरिया बॅसियाना ५० ग्रॅम किंवा व्हर्टीसिलीयम लेकॅनी ५० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी या प्रमाणात फवारणी करावी. मावा किडीचे रासायनिक पद्धतीने नियंत्रण करण्यासाठी थायामेथो झाम २५ टक्के विद्राव्य दाणेदार १ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी या प्रमाणात मिसळून

		गरजेप्रमाणे १५ दिवसांचे अंतराने एक किंवा दोन फवारण्या कराव्यात.
उन्हाळी भुईमूग	पेरणी अवस्था	उन्हाळी भुईमूगाची पेरणी १५ फेब्रुवारी पर्यंत तसेच पेरणीचे वेळी रात्रीचे किमान तापमान १८ अंश सेल्सिअस किंवा त्यापेक्षा जास्त असताना करावी. पेरणीसाठी भुईमूगाचे वाण फुले चैतन्य (केडीजी-१६०) १०० किलो प्रति हेक्टरी, फुले उन्नती व फुले भारती १२० ते १२५ किलो बियाणे प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. बियाण्यापासून प्रादुर्भाव होणाऱ्या व रोपावस्थेत येणाऱ्या रोगापासून पिकाचे संरक्षण करण्यासाठी पेरणीपूर्वी प्रति किलो बियाण्यास २.५ ग्रॅम मॅन्कोझेब किंवा ४ ग्रॅम ट्रायकोडर्मा जैविक बुरशीनाशक चोळावे. नंतर एक किलो बियाण्यास २५ ग्रॅम रायझोबीयम आणि २५ ग्रॅम स्फुरद विरघळणारे जीवाणू संवर्धक (घनरूप किंवा द्रवरूप) चोळावे बीजप्रक्रीया केलेले बियाणे सावलीत सुकवून पेरावे. पेरणीसाठी दोन ओळीतील अंतर ३० सें.मी. व दोन रोपातील अंतर १० सें.मी. ठेवावे. उन्हाळी हंगामात जमीन ओलवून नंतर वापशावर पाभरीने अथवा टोकण पद्धतीने पेरणी करावी. टोकण पद्धतीने पेरणी केल्यास बियाणे कमी लागुन उगवण चांगली होते. पेरणीच्या वेळेस १० किलो नत्र + २० किलो प्रती एकर स्फुरद द्यावे. खत व्यवस्थापन (सुधारीत शिफारशीनुसार २०१३) भुईमूगाच्या अधिक उत्पादनासाठी रासायनिक खत मात्रे सोबत जिप्सम १६० कि प्रती एकर (८० प्रती एकर पेरणीवेळी तर उर्वरीत ८० प्रती एकर आज्ञा सुटतांना) जमिनीत मिसळून द्यावे.
हरभरा	घाटे भरण्याची अवस्था	हरभरा पीक पाण्यास अतिशय संवेदनशील असल्याने गरजेपेक्षा जास्त पाणी दिल्यास पीक उभळते. पिकास दिलेली खते व्यवस्थित उपलब्ध होण्यासाठी व उत्पादनामध्ये मोठी वाढ होण्यासाठी तुषार सिंचन पद्धतीचा वापर करावा. सध्याच्या ढगाळ हवामानामुळे हरभरा पिकावरील घाटेअळीच्या नियंत्रणासाठी पक्षी थांबे उभारावेत व हेक्टरी ५ या प्रमाणे कामगंध सापळे लावावेत. सध्याच्या हवामानामुळे मावा किडीच्या नियंत्रणासाठी मेटारायझियम अॅनिसोप्ली ५० ग्रॅम किंवा बिन्हेरिया बॅसियाना ५० ग्रॅम किंवा व्हर्टीसिलीयम लेकॅनी ५० ग्रॅम प्रती १० लिटर पाणी या प्रमाणात फवारणी करावी. पीक फुलोऱ्यात असताना आणि घाटे भरण्याच्या अवस्थेमध्ये पाण्याचा ताण पडल्यास २ टक्के युरीयाची पहिली फवारणी करावी आणि त्यानंतर १०-१५ दिवसांनी दुसरी फवारणी २ टक्के पोटॅशिम नायट्रेटची करावी (२०० ग्रॅम / १० लिटर).
केळी	पीक वाढीची अवस्था	किमान तापमान कमी राहण्याची शक्यता असल्याने बागेस रात्रीच्या वेळी पाणी पुरवठा करावा. भल्या पहाटे बागेत ओला पाला पाचोळा जाळून धूर करावा. केळीच्या झाडास पीक अवस्थेनुसार प्रति झाड २५० ते १००० ग्रॅम निंबोळी ठेप द्यावी. घडास ६ % सच्छिद्रतेचे पांढऱ्या प्लॉस्टिक बॅगचे आवरण करावे. सध्याच्या ढगाळ हवामानामुळे करपा (सिंगाटोका) रोगाच्या नियंत्रणासाठी रोगग्रस्त पानाचा भाग / पाने काढून बागेबाहेर जाळावीत तसेच केळीची पिल्ले धारदार कोयत्याने नियमित काढावीत. तसेच मेटिरम ५५ टक्के + पायऱ्याक्लोस्ट्रोबिन ५ टक्के (६० टक्के डब्लू जी) ३० ग्रॅम १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. त्यानंतर १५ ते २० दिवसांच्या अंतराने २ फवारण्या कराव्यात. ➤ केळीच्या चिलिंग इन्जुरी टाळण्यासाठी केळी बागेभोवती हिरवी शेडनेट लावावी. ➤ केळीच्या खोडाभोवती सेंद्रिय पदार्थाचे जसे ऊसाचे पाचट, सोयाबीनचा भूसा यांचे आच्छादन करावे. ➤ बागेस शक्यतो रात्री व पहाटेच्या वेळी पाणी द्यावे. ➤ केळी पिकाच्या वाढीच्या अवस्थेनुसार शिफारशीत रासायनिक खताची मात्रा द्यावी. ➤ पालाष या अन्नद्रव्याची कमतरता पडू देवू नये. ➤ नत्रयुक्त खताची अतिरिक्त मात्रा टाळावी. ➤ इडिटीए जस्त आणि इडिटीए लोह यांची प्रत्येकी ५० ग्रॅम मात्रा १० लिटर पाण्यातून फवारणी करावी. तसेच पाचव्या व सातव्या महिन्यात जमिनीतून झिंक सल्फेट आणि फेरस सल्फेट प्रत्येकी १५ ग्रॅम ११० ग्रॅम शेणखतात मिसळून प्रति झाड द्यावे. ➤ घडावर २ टक्के सल्फेट ऑफ पोटॅश (००:००:५०) (१ लिटर पाण्यात २० ग्रॅम सल्फेट ऑफ पोटॅश मिसळावे) दोन वेळा फवारणी करावी , पहिली फवारणी केळफूल व शेवटच्या फण्या काढल्यानंतर लगेच करावी. दुसरी फवारणी पहिल्या फवारणी नंतर १५ दिवसांनी करावी.
जनावरांचे व्यवस्थापन		जनावरांना रात्री शेडमध्ये ठेवा आणि त्यांना थंडीपासून वाचवण्यासाठी कोरडे अंथरून द्या. थंड हवामानाचा सामना करण्यासाठी व जनावरांना निरोगी ठेवण्यासाठी खाद्यामध्ये प्रथिने आणि खनिजांचे प्रमाण वाढवा. जनावरांची ऊर्जेची गरज भागवण्यासाठी हिवाळ्यात दैनंदिन रेशनमध्ये १० % - २० % मिठासह प्राण्यांना नियमितपणे खनिज मिश्रण आणि गव्हाचे धान्य , गूळ इत्यादी द्या. सकाळच्या वेळी गुरे/शेळ्या चरण्यास नेऊ नका. रात्रीच्या वेळी गुरे/शेळी उघड्यावर ठेवू नका. पोल्ट्री शेडमध्ये कृत्रिम प्रकाश देऊन पिलांना उबदार ठेवा.
*टिप : शेतकरीबंधूनी पिकावर किटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करताना स्वतःची योग्य ती खबरदारी/ काळजी घ्यावी तसेच फवारणी करिता किसान कवच बॉडीसूटचा वापर करावा.		

स्त्रोत :

- १) हवामान पूर्वानुमान : प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.
- २) मागील हवामान :-

ठिकाण : कृ.म.वि., पुणे.

दि. : ३०.०१.२०२६

स्वाक्षरीत

प्रमुख अन्वेषक, ग्राकृमौसे, ऐएमएफयु, पुणे तथा

प्रमुख, कृषि हवामानशास्त्र विभाग, कृ.म.वि., पुणे